

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра германської та слов'янської філології

А. А. РУБАН

ПІДЛІТКОВА ЛІТЕРАТУРА
У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Методичні вказівки та завдання до курсу

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності: широкий вибір

Слов'янськ / Дніпро – 2025 р.

УДК 378.016:82-93(100)(072)

P82

Затверджено на засідання вченої ради
Донбаського державного педагогічного університету
Протокол № 7 від 28.02.2025 р.

P82 Рубан А. А. Підліткова література у шкільному курсі зарубіжної літератури : методичні вказівки та завдання до курсу (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; за широким вибором). Слов'янськ / Дніпро, 2025. [Електронний ресурс]. 68 с.

Рецензенти:

Ледняк Юлія Владленівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Сідашенко Валентина Анатоліївна – учитель української мови і літератури, зарубіжної літератури вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель, Слов'янського закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 5 Слов'янської міської ради Донецької області.

Методичні рекомендації з дисципліни за широким вибором «Підліткова література у шкільному курсі зарубіжної літератури» розроблені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з метою ознайомлення їх зі структурою курсу, змістом навчальної дисципліни, її метою та завданнями, системою контролю та критеріями оцінювання набутих у процесі її вивчення знань і вмінь. Вони містять перелік обов'язкових для читання художніх творів, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи та самоконтролю, список рекомендованої літератури до курсу та низку додатків. Цінність методичних рекомендацій полягає у їхній безпосередній спрямованості на ознайомлення здобувачів ОКР «бакалавр» з чинною шкільною програмою зі світової літератури, її завданнями та змістом, а також їхню якісну теоретичну та методологічну підготовку до виробничої педагогічної практики і подальшої професійної діяльності у якості вчителя-предметника у ЗЗСО різного типу в умовах змішаного навчання.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Підліткова література у шкільному курсі зарубіжної літератури» сприятиме підвищенню фахового рівня не тільки майбутніх учителів-словесників, озброїть студентів фактичними знаннями з пропедевтичного курсу зарубіжної літератури, які успішно застосовуватимуться в майбутній професійній діяльності, під час спілкування з підлітковою аудиторією.

Предмет «Підліткова література у шкільному курсі зарубіжної літератури» – важливе доповнення до курсів історії української, зарубіжної літератури та методик їх викладання у школі у фаховій підготовці майбутніх учителів-словесників. Ця дисципліна дає ґрунтовні знання про специфіку літератури для підлітків та юнацтва, ознайомлює студентів з основними етапами розвитку зарубіжної дитячої літератури, її найважливішими здобутками: кращими фольклорними та авторськими творами для підлітків різного віку. Зокрема акцент зроблено на текстах, які вивчаються у 9–11 класах загальноосвітніх закладів на уроках зарубіжної літератури, а також рекомендовані шкільними програмами для самостійного читання. Водночас курс формує у студентів вміння літературознавчого аналізу та інтерпретації художніх творів, визначення їхньої художньоестетичної та виховної цінності.

Мета та завдання курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Підліткова література у шкільному курсі зарубіжної літератури» є ознайомлення студентів із зарубіжною літературою для підлітків та юнацтва та формування літературної компетентності майбутніх педагогів, навичок самостійного відбору та аналізу творів підліткової літератури зарубіжжя. Загальна мета реалізується завдяки **завданням** курсу:

- сприяти засвоєнню основних етапів розвитку підліткової літератури та найважливіших фактів літературного процесу; змісту, структури, художніх особливостей творів для підлітків та юнацтва зарубіжних письменників;

- з'ясувати місце творчості зарубіжних письменників, що писали для підліткової аудиторії, у світовій літературі та культурі, а також її вплив на загальний літературний процес;

- познайомити студентів із мультиплікаційним втіленням та екранізаціями зарубіжної підліткової літератури;

- сформувати інтерес до художніх творів зарубіжних письменників, що писали для підлітків та юнацтва;

- розвиток критичного мислення, творчих та комунікативних здібностей студентів, навичок аналізу творів для підлітків та юнацтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **буде знати:**

- теоретичні відомості, визначені програмою дисципліни;

- сутність поняття та основні відмінності підліткової літератури, її роль у становленні дитини;

- ключові закономірності розвитку зарубіжної підліткової літератури, а також основні моменти біографії зарубіжних письменників цього періоду;

- зміст художніх та літературно-критичних текстів, визначених програмою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент **буде вміти:**

- визначати специфічні риси літератури для підлітків;

- знаходити зв'язки між історичними та літературними фактами;

- аналізувати художні тексти та аргументовано висловлювати власні судження в усній та письмовій формі;

- працювати з літературно-критичною та довідковою літературою та інтернет-ресурсами відповідної тематики.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1. Ідейно-художня своєрідність роману

Е. Портер «Поліанна»

Мета: ознайомитися зі змістом роману,
розвивати усне мовлення; активізувати читацьку пам'ять,
удосконалювати навички аналізу художнього твору,
формувані у здобувачів освіти уміння робити висновки і висловлювати
судження на основі прочитаного,

сприяти усвідомленню значущості в житті людини віри в позитив,
виховувати доброзичливість,

розвивати позитивне мислення.

Хід заняття:

1. Обговорення теми, змісту та мети заняття.

2. Актуалізація набутих знань.

– Бесіда про основні результати вивчення лекційного матеріалу.

3. Створення позитивної й активної атмосфери заняття: URL:
<https://youtu.be/KZYK6A9zkkM>

4. Основна частина:

А) Бесіда щодо теоретичних питань теми.

Б) Колективна робота над аналізом змісту твору.

Запитання до аналізу:

1. Визначити тематику, проблематику, ідею твору.
2. Охарактеризувати сюжет твору.
3. Особливості конфлікту.
4. Прийоми образотворення у творі.

Рекомендуємо ознайомитися:

Художній фільм за повістю Е. Портер «Полліана» (англ.): <http://surl.li/yquqqr>

Мультсеріал за повістю Е. Портер «Полліана» (укр.): <http://surl.li/ryptdg>

Аудіокнига: <https://4read.org/269-eleanor-porter-polanna.html>

Література

1. Богосвятська А. І. Шукай радість. Урок за повістю Е. Портер «Полліанна». 5 клас. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 7–8. С. 28–31.
2. Григоренко О. П. Система уроків за романом Елеонор Портер «Полліанна». *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 3. С. 17–25 : фото.
3. Іващенко Алла. Ідея радості життя й відкриття світу в романі Е. Портер «Полліанна». Урок-тренінг. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 3. С. 24–26.
4. Ніколенко Ольга. «Ми всі повинні знайти свій смисл життя...». Християнські цінності в романі Елеанор Портер «Полліанна». *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 1. С. 14–17.

Практичне заняття № 2. Ідейно-художня своєрідність роману Ю. Гордера «Помаранчева дівчинка»

Мета: *навчальна:* виявити рівень сприйняття студентами роману Ю. Гордера «Помаранчева дівчинка», формувати двопівкульне мислення; розвивати вміння аналізу художнього тексту; прищеплювати інтерес до сучасної літератури, виховувати вміння знаходити і відчувати СВОЄ місце на землі, прагнути робити правильний вибір у житті;

розвивальна: розвивати навички аналізу художнього твору; удосконалити вміння і навички роботи з науково-критичною літературою; розвивати уміння й навички аналізу історичного, нормативного та теоретичного матеріалу, спостережливість, уміння порівнювати й узагальнювати; поглиблювати навички командної співпраці, роботи в цифрових інтерактивних середовищах; розвивати навички самооцінювання;

виховна: стимулювати прагнення досягати професійних висот у сфері філологічної освіти та навчатися впродовж життя.

Хід заняття:

1. Обговорення теми, змісту та мети заняття.

2. Актуалізація набутих знань.

– Бесіда про основні результати вивчення лекційного матеріалу.

3. Створення позитивної й активної атмосфери заняття. URL:

<https://youtu.be/LxRcLpWebi0>

4. Основна частина:

А) Бесіда щодо теоретичних питань теми.

Б) Колективна робота над аналізом змісту твору.

Запитання до обговорення:

Бесіда – первинне виявлення сприйняття художнього твору.

✚ Чи було вам цікаво читати «Помаранчеву дівчинку» Ю. Гордера?

✚ Які труднощі з'являлися при читанні? Чим би ви це пояснили?

✚ Що ви дізналися про автора твору?

✚ В чому особливість роману «Помаранчева дівчинка?»

✚ Які почуття ви переживали під час читання? Обґрунтуйте свою відповідь.

✚ Поміркуйте над тим, яка головна думка твору?

Питання до аналізу твору

➤ Твір за жанром ...

➤ Хто оповідає про події?

➤ Хто головний герой твору?

➤ Розкажіть про тата хлопця.

➤ Який один-єдиний спогад про батька є в хлопця? («... ми сиділи на терасі й дивилися на зорі.»)

➤ Чи пам'ятає хлопець свого тата? (за світлинами та відеозаписами)

➤ З якими відчуттями розглядали мама та бабуся хлопця світлини та відео?

➤ Що це за «сенсаційна таємниця Йоргена», яка виявиться наприкінці книжки?

- Як лист з минулого від тата потрапив до хлопця?
- Які відчуття були в хлопця, коли до його рук потрапив лист від тата?
- Хлопець відвідує музичну школу. На якому музичному інструменті він вчиться грати?
- Про що мислив тато на початку листа?
- Що поєднує хлопця з татом?
- Що ви знаєте про Єнса Столтенберга?
- Коли почалася історія Помаранчевої дівчинки? Скільки їй приблизно років? Кого вона нагадувала?
- Як Помаранчева дівчинка назвала тата хлопця? Чому?
- Що зробив тато з помаранчами?
- Чи вдалося татові знайти Помаранчеву дівчинку?
- Які відчуття були в хлопця, коли прочитав початок історії з листа тата?
- Чи є хтось, хто подобається хлопцю?
- Який за характером головний герой?
- Чи знайшов тато хлопця Помаранчеву дівчинку, яка зникла після другої випадкової зустрічі в кафе?

5. Узагальнення матеріалу.

6. Рефлексія: <http://www.classtools.net/soundboard>

Література

1. Кохан Р. Символіка дитинства в художньому світі роману Юстейна Гордера «Помаранчева дівчинка». *Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія : Філологічні науки*. Полтава, 2016. Вип. 23. С. 91–97.

2. Кохан Р. Хронотоп радості у романі Юстейна Гордера «Помаранчева дівчинка». *Вісник Львівського Університету. Серія : іноземні мови*. Львів, 2016. Вип. 24. Ч. 1. С. 120–127.

3. Кохан Р. Читач як реципієнт РАДОСТІ у художньому світі Юстейна Гордера. *Науковий журнал «МОВА І КУЛЬТУРА»*. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. Вип. 19. Т. III (183). С. 65–72.

4. Мацевко-Бекерська Л. В. Концепт любові як домінанта форматування точки зору в романі Ю. Гордера «Помаранчева дівчинка». *Актуальні проблеми слов'янської філології : лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В. Зарва*. Бердянськ : БДПУ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 3. С. 68–79.

5. Мацевко-Бекерська Л. В. Наратив спокутування у прозі Юстейна Гордера. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Філологія». 2017. Вип. 76. С. 235–241.

Практичне заняття № 3. Ідейно-художня своєрідність циклу Б. Космовської про дівчинку Бубу. «Ідея любові й поваги до людини»

Мета: *навчальна:* поглибити знання здобувачів вищої освіти з історії та теорії літератури; ознайомити студентів з особливостями циклу Б. Космовської про дівчинку Бубу; дати характеристику основним його частинам; охарактеризувати образну систему, тематику та проблематику роману «Буба»;

розвивальна: розвивати навички аналізу художнього твору; удосконалити вміння і навички роботи з науково-критичною літературою; розвивати уміння й навички аналізу історичного, нормативного та теоретичного матеріалу, спостережливість, уміння порівнювати й узагальнювати; поглиблювати навички командної співпраці, роботи в цифрових інтерактивних середовищах; розвивати навички само оцінювання;

виховна: стимулювати прагнення досягати професійних висот у сфері філологічної освіти та навчатися впродовж життя.

Хід заняття:

1. Обговорення теми, змісту та мети заняття.

2. Актуалізація набутих знань.

– Бесіда про основні результати вивчення лекційного матеріалу.

3. Основна частина:

А) Бесіда щодо теоретичних питань теми.

Б) Колективна робота над аналізом змісту твору.

Питання до аналізу роману Б. Космовської «Буба»

➤ Визначте провідну ідею роману Барбари Космовської про Бубу.

Доведіть, що Буба, завдяки її розумінню, змінює світ навколо себе на краще.

➤ Де відбуваються події твору? Від чийого імені ведеться розповідь?

➤ Доведіть, що гра в бридж для Буби стала не хворобливою манією, а порятунком від батьківської байдужості та засобом самоствердження. Яку роль у цьому відіграв дід?

➤ Кого засуджує письменниця: підлітків чи дорослих?

➤ Коли дідусь відчув себе «всемогутнім Пігмаліоном»? Як це характеризує родину Буби? Доведіть, посилаючись на текст, що насправді батьки дуже люблять доньку.

➤ Поміркуйте, чому письменниця весь час сипле на голову героїні купу випробувань і неприємностей? Невже вона не любить Бубу?

➤ Поміркуйте, які миті життя героїні можна назвати щасливими.

➤ Розкрийте світ мрій, уподобань і почуттів Буби. Чому вона почувалася нещасною? Що зробило її щасливою?

➤ У своєму щоденнику Буба написала: «Про нашу родину можна сказати, як про цей місяць: у березні сім погод надворі». Як ви розумієте цей вислів?

➤ Через що виникають конфлікти між героями роману?

➤ Чи можна родину, в якій зростає головна героїня, вважати щасливою родиною? Що заважає нам це стверджувати? Наведіть аргументи.

➤ Чи можна фінал твору назвати щасливим?

➤ Чи хотіли б ви мати таку подругу, як Буба? Аргументуйте.

➤ Чому повіреним у всіх справах Буби, в тому числі й сердечних, став дідусь Генрик?

➤ Чому, на вашу думку, читачам подобається цей твір?

- Як ви вважаєте, чи будуть герої роману і надалі такими щасливими, якими ми їх бачимо в кінці твору? Чому ви так вважаєте?
- Як поставилися до Бубиноного успіху оточуючі (Мілош, учителька математики на прізвисько Сокира, Адам, батьки Буби)? Чому батьки не відразу зрозуміли, що успіх якоїсь Агнешки – то здобуток їхньої доньки? Як Буба віддячила дідусеві за науку?
- Які епізоди твору можна вважати смішними й трагічними водночас? Наведіть приклади з тексту.
- Які проблеми порушено у романі «Буба»?
- Яку роль відіграє гумор у романі?
- Яку роль у житті дівчини відіграє випробування коханням? Чому «козирним королем» для неї став саме Мілош, а не Адаць? Чи можемо ми з впевненістю сказати, що кохання Буби і Мілоша – це на все життя? Чому?
- Яку роль у становленні Буби як особистості відіграла її дружба з Агатою?

4. Узагальнення матеріалу: виконати тест на платформі.

5. Рефлексія: <http://www.classtools.net/soundboard>

Література

1. Волкова Ю. Система уроків за твором Барбари Космовської. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 7, 8.
2. Грицак Н. У пошуках власного «Я» (на матеріалі роману «Буба» Барбари Космовської). *Матеріали II Міжнародної славистичної конференції, присвяченої пам'яті святих Кирила і Мефодія* / за заг. ред. О. О. Маленко. Харків – Шумен : ХНПУ; ХІФТ, 2022. С. 235–240.
3. Дибовська О. В. Вплив дитячої літератури на формування гендерної ідентичності підлітка (на матеріалі творів Б. Космовської «Буба» та Й. Ягелло «Кава з кардамоном»). *Наукові праці. Філологія. Літературознавство*. Том 239. № 227 (2014). С. 76–80.

4. Дуняшенко Н. Хто допоможе дівчинці-підлітку пережити непрості життєві моменти? (За романом Барбари Космовської). *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 7, 8.

5. Література ХХ–ХХІ століття. Творчість Рея Дугласа Бредбері, Еріка Вольфа Сігала, Барбари Космовської, Пауло Коельйо й Томаса Єсти Транстремера. *Зарубіжна література «ШС»*. 2019. № 6. С. 12–67.

6. Луцевська О. Мікрокосмос однієї родини [Електронний ресурс]. URL: <http://litakcent.com/2011/12/01/mikrokosmos-odnijeji-rodyny/>

7. Москалець В. Бридж, батьки і перші поцілунки [Електронний ресурс]. URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2011/06/16/144827.html>

8. Щербаченко Т. Підлітковий роман для батьків [Електронний ресурс]. URL: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2011/07/05/071017.html>

Практичне заняття № 4. Особливості творчості канадської письменниці Л. М. Монтгомері. «Енн із Зелених Дахів»

Мета: *навчальна:* поглибити знання здобувачів вищої освіти з історії та теорії літератури; ознайомити студентів з особливостями творчості канадської письменниці Л. М. Монтгомері; дати характеристику роману письменниці «Енн із Зелених Дахів», його складовим: тема, проблематика, образна система, ідея, пафос тощо;

розвивальна: розвивати навички аналізу художнього твору; удосконалити вміння і навички роботи з науково-критичною літературою; розвивати уміння й навички аналізу історичного, нормативного та теоретичного матеріалу, спостережливість, уміння порівнювати й узагальнювати; поглиблювати навички командної співпраці, роботи в цифрових інтерактивних середовищах; розвивати навички само оцінювання;

виховна: стимулювати прагнення досягати професійних висот у сфері філологічної освіти та навчатися впродовж життя.

Хід заняття:

1. Обговорення теми, змісту та мети заняття.

2. Актуалізація набутих знань.

– Бесіда про основні результати вивчення лекційного матеріалу.

3. Створення позитивної й активної атмосфери заняття.

4. Основна частина:

А) Бесіда щодо теоретичних питань теми.

Б) Колективна робота над аналізом змісту твору.

Питання для обговорення

➤ Основні віхи життєвого та творчого шляху Л. М. Монтгомері.

➤ «Енн із Зелених Дахів»: особливості сюжету про дівчинку-сироту, її дорослішання і розвиток творчої уяви.

➤ Світ дорослих у творі.

➤ Уявлення Енн про світ та її вплив на мешканців Ейвонлі.

➤ Образи й мотиви світової культури у творі (Біблія, міфи, казки Г. К. Андерсена, Льюїса Керролла, твори письменників-романтиків та ін.).

5. Узагальнення матеріалу: виконати тест на платформі.

6. Рефлексія: <http://www.classtools.net/soundboard>

Література

1. Іщенко Н. А. Біографічний інтертекст у романі «Енн із Зелених Дахів» Л. М. Монтгомері. *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Т. 2, вип. 34. С. 174–178. URL: <https://surl.li/rklmoq>

2. Кравець О. М. Типологія ремінних образів у серії романів «Енн» Л. М. Монтгомері. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/34/part_2/32.pdf

3. Ніколенко К. С. Концепт «дім» у наративній структурі романів Л. М. Монтгомері «Енн із Зелених Дахів», «Енн із Ейвонлі», «Енн із острова принца Едварда». *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Том 33 (72). № 1. Ч. 3. С. 63–69. URL: <https://surl.li/iwlvhq>

4. Ніколенко К. С. Наратив дитинства у канадському англomовному романі (на матеріалі творчості Л. М. Монтгомері). *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 21. Т. 2. С. 236–242. URL: <https://surl.li/eqhsnp>

5. Ніколенко К., Ніколенко О. Казковий інтертекст у романі Л. М. Монтгомері «Енн із Зелених Дахів»: семантика, функції, динаміка. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 24. Том 2. С. 179–194.

6. Ніколенко К., Ніколенко О. Форми опозицій у наративній структурі роману Л. М. Монтгомері «Енн із Зелених Дахів». *Філологічні науки: наук. журн.* Полтава : Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, 2021. Вип. 34. С. 20–25.

7. Ніколенко О. Різновиди інтертексту в романі Люсі Мод Монтгомері «Енн із зелених дахів». *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 65, том 2. С. 223–232. URL: <https://surl.li/ntsqcj>

8. Усім дівчаткам з усього світу від Люсі-Мод Монтгомері. Сайт Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва. URL: <http://unbib.mk.ua/index.php/2009-06-10-15-06-24/48-2009-06-10-14-07-37/3845-2019-12-02-08-17-55.html>

Практичне заняття № 5. Друга світова війна як трагедія в оповіданні Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа» та «Фузі смерті» П. Целана

Мета: навчальна: поглибити знання здобувачів вищої освіти з історії та теорії літератури; ознайомити студентів з особливостями художніх текстів; дати характеристику основним їхнім складовим: тема, проблематика, образна система, ідея, пафос тощо;

розвивальна: розвивати навички аналізу художнього твору; удосконалити вміння і навички роботи з науково-критичною літературою; розвивати уміння й навички аналізу історичного, нормативного та теоретичного матеріалу, спостережливість, уміння порівнювати й узагальнювати;

поглиблювати навички командної співпраці, роботи в цифрових інтерактивних середовищах; розвивати навички само оцінювання.

виховна: стимулювати прагнення досягати професійних висот у сфері філологічної освіти та навчатися впродовж життя.

Хід заняття:

1. Обговорення теми, змісту та мети заняття.

2. Актуалізація набутих знань.

– Бесіда про основні результати вивчення лекційного матеріалу.

3. Створення позитивної й активної атмосфери заняття.

Емоційно-позитивне відео: <https://youtu.be/DjbhMTMe0Js>

4. Основна частина:

А) Бесіда щодо теоретичних питань теми.

Б) Колективна робота над аналізом змісту твору.

Запитання до обговорення¹:

1. Загальна характеристика творчого шляху Г. Белля.

2. Місце оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа» у творчому доробку письменника.

3. Засудження антигуманної сутності Другої світової війни в оповіданні «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»:

а) образ школи як художня модель нацистської Німеччини;

б) символічний зміст назви оповідання;

в) специфіка організації оповіді (внутрішній монолог);

г) образ головного героя;

д) художні деталі, підтекст;

е) авторська позиція.

4. Основні етапи життєвого і творчого шляху П. Целана.

5. Відображення трагедії Голокосту у «Фузі смерті»:

а) особливості жанру та композиції;

¹ Завдання використано з посібника: Ледняк Ю. В. Методичні вказівки та завдання до курсу «Зарубіжна література з методикою навчання: для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська))». Дніпро / Слов'янськ, 2023. 37 с.

- б) ключові метафори («чорне молоко світання», «могила в повітрі») як відтворення жахливої реальності табору смерті; прийом протиставлення;
- в) провідні мотиви та їхня роль у творі;
- г) трансформація біблійних образів і мотивів у «Фузі смерті».
5. Узагальнення матеріалу: виконати тест на платформі.
6. Рефлексія: <http://www.classtools.net/soundboard>

Література

1. Андрухович Ю. Садгора-Михайлівка. Фуга Смерті. DW. 23.11.2020.
URL: <https://surl.li/vatoxe>
2. Веренько Л. Трагедія Другої світової війни у творчості Г. Белля. *Зарубіжна література*. 2005. № 5 (405). С. 7-8.
3. Гладишев В. Вивчення творчості Г. Белля. *Зарубіжна література*. 2005. № 5 (405). С. 3-7.
4. Гордіна Л. Осуд антигуманної сутності війни в оповіданні Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». *Зарубіжна література*. 2005. № 5 (405). С. 9-11.
5. Гузь О. О. Антигуманна сутність війни та її руйнівні наслідки для цивілізації та людської душі: урок з вивчення новели Генріха Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2010. № 2. С. 21–25.
6. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навч. посібник. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. С. 82–86, 102–105, 322–325, 466–468.
7. Затонський Д. Г. Белль – людина й письменник. *Вікно в світ*. 1999. № 2. С. 110-132.
8. Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти. Київ: Літера ЛТД, 2019. С. 165–181.
9. Мельничисин І. Засуджуючи жахи війни: матеріали до уроку аналізу жанрових особливостей оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». *Всесвітня література*. 2000. № 4. С. 53-56.

10. Ніколенко О. М., Конєва Т. М., Орлова О. В. Основні тенденції розвитку прози ХХ століття : навч. посібник. Полтава : АСМІ, 2019. С. 188–202.

11. Пошуки нової поетичної мови у творчості поета П. Целана. «Фуга смерті». Сайт «Наша освіта». URL: <https://damar.ucoz.ru/publ/17-1-0-125>

12. Рудаківська С. Учитися бачити очима героя. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. № 2. С. 54–55.

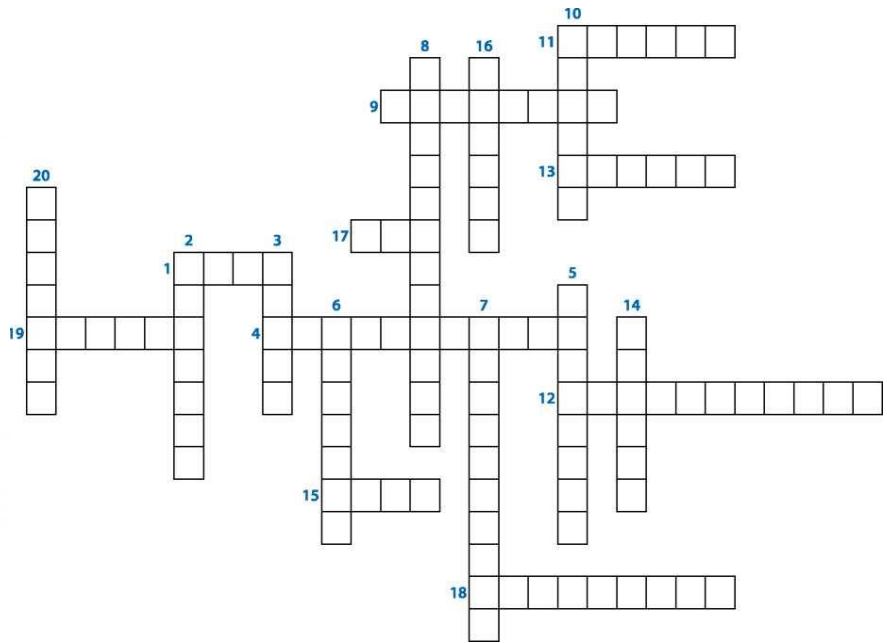
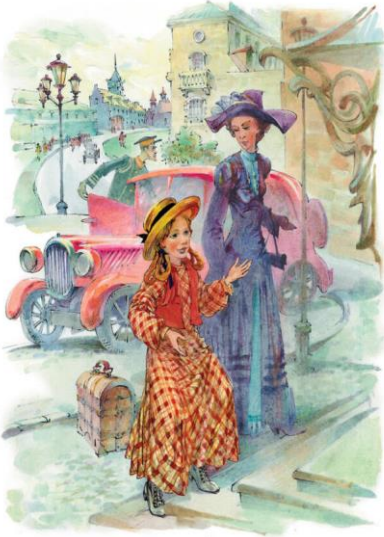
13. Таратута С. Л. Антивоєнна спрямованість творчості Генріха Белля. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2010. № 2. С. 19–20.

14. Таратута С. Погляд на війну з протилежного берега. Антивоєнна спрямованість творчості Г. Белля. *Зарубіжна література*. 2006. № 3. С. 13-14.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання за романом Е. Портер «Поліанна»

Кросворд

По вертикалі:

2. Хто займався у будинку пранням та прасуванням великих речей.
3. Як називалася кухарка міс Поллі?
5. Яку страву несла Поліанна для міс Сноу?.
6. Жанр твору.
7. Чого у своїй зовнішності соромилася дівчинка?
8. Як називався маєток куди мала прибути Поліанна?
10. Як звати хлопчика з яким подружилася Поліанна?
14. Кого одного разу принесла додому Поліанна?
16. Трагедія, яка сталася з Поліанною.
20. Улюблена зачіска головної героїні.

По горизонталі

1. Ім'я батька Поліанни.
4. Як все в житті відбувається, на думку міс Сноу?
9. Якого кольору була сукенка у Поліанни під час приїзду?

11. Скільки років було хлопчику Джиммі?
12. Як назвала тітка Поллі Джиммі при першій зустрічі?
13. Пожертва Жіночій допомозі, якій Поліанна зраділа більше, ніж довгоочікуваній ляльці.
15. Хто навчив Поліанну «Гру в радість».
17. На що, на думку Поліанни, ми даремно витрачаємо час?
18. Як назвала Поліанну міс Сноу при першій зустрічі?
19. У який день тижня тітка Поліанни несла гостинці для міс Сноу?

Завдання за романом Люсі Мол Монтгомері «Енн з Зелених Дахів»

Літературний диктант

1. Хто є головною героїнею твору «Енн з Зелених Дахів»?
2. Де відбувається дія твору?
3. Яким чином потрапила Енн до своєї нової родини?
4. Що визначає основну конфліктну ситуацію в творі?
5. Яке основне тематичне послання твору?
6. Хто є найближчим другом Енн?
7. Яким чином Енн вирішує конфлікти та труднощі у своєму житті?
8. Що представляє собою «Зелений Дах» в заголовку твору?
9. Які основні етапи розвитку головної героїні в творі?
10. Хто автор твору «Енн з Зелених Дахів»?
11. Що можна сказати про стиль та мовний опис твору?
12. Які цінності передає твір «Енн з Зелених Дахів»?

Дайте короткі відповіді на запитання

1. Знайдіть у творі Люсі Мол Монтгомері сліди автобіографізму.
2. Які випробування випали на долю Енн? Як дівчинка їх переживала і який вплив вони мали на неї?
3. Чи можна стверджувати, що Люсі Монтгомері створила «глянсований» образ головної героїні? Чому ви так вважаєте?

4. А якби образ Енн був «підсолоджений», то як, на вашу думку, це вплинуло б на популярність твору? Чому ви так вважаєте?

5. Як на характер і вчинки Енн Ширлі вплинув приїзд до Ейвонлі нового пастора та його дружини місіс Аллан?

6. Як ви розумієте самохарактеристику головної героїні: «Всередині мене є неначе ціла купа різних Енн! Я часом думаю, що саме тому я постійно й потрапляю в халепи. Якби там була одна-єдина Енн, то було б зручніше, зате не так цікаво»? А чи виникали подібні запитання у вас чи ваших знайомих? Про що вони свідчать?

7. Чи можна до головної героїні застосувати фразу Франсуа Війона «я знаю все, не знаю лиш себе»? Чому ви так вважаєте?

8. Як саме вплинула Енн Ширлі на життя людей в Ейвонлі?

Завдання за романом Б. Космовської «Буба»

Літературний диктант

1. Батьки забули про День народження Буби, а потім запитали «Чому дідусь не нагадав?», на що дівчинка відповіла, що у нього ...

2. В романі ми зустрічаємось з ксьондзом Кореком. Це хто?

3. Чому мати Буби повернулася з батьківських зборів знервована, бліда й сердита?

4. На порозі стояла _____ з маленьким сином _____. Буба такі сцени вже знала: старша сестра прийшла додому, бо _____ з _____ (вставте пропущені слова).

5. Чому мати почала розпитувати доньку, що вона приймає: гриби, амфетамін, похідні?

6. Через яку невдачу мамину покупку в інтернет-магазині сварилися батьки?

7. Хто в творі порівнює себе з Бредом Піттом?

8. Хто сидів «блідий та пригнічений» над яєшнею, якої навіть не торкнувся і чому?

9. Батьки раділи, що вони стануть «мільйонерами». Що кожен з родини мріяв отримати?

10. Маньчаки після своєї поразки у бридж уже йшли додому, вони попрощалися з бабусяю Ритою словами «До свіданія!». Чому саме російською?

11. Мама Буби вирішила, що в помешканні шкідлива аура. Які ну-хау вона вигадала?

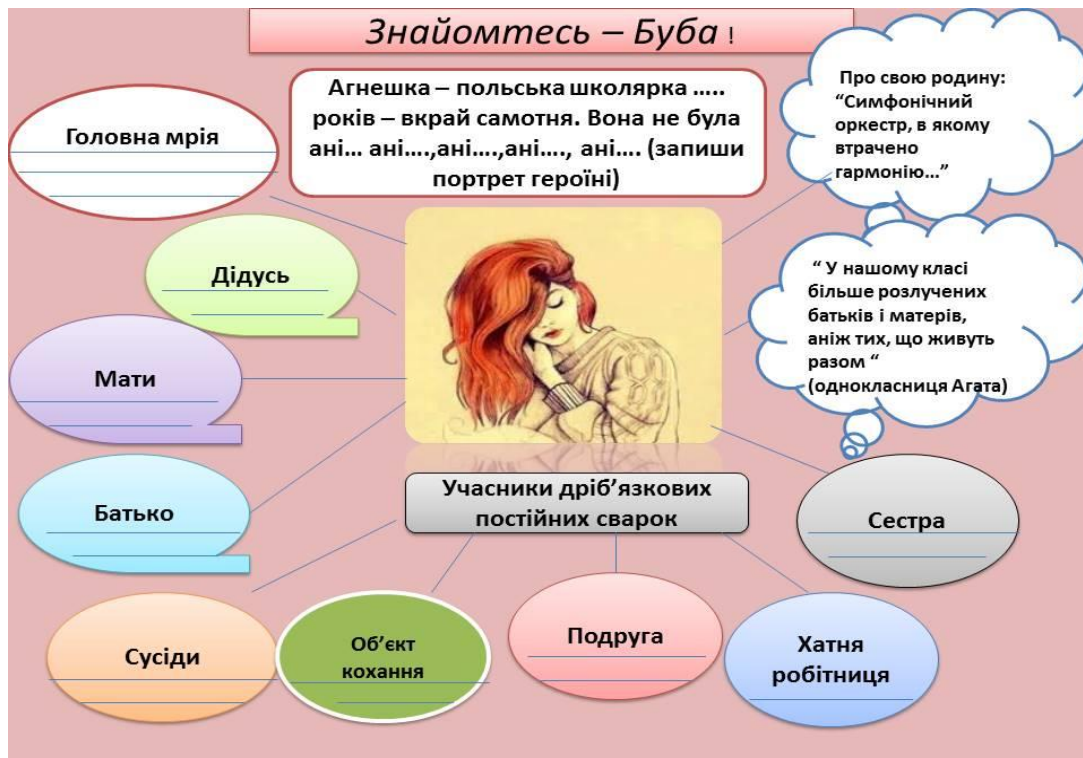
12. Чому Буба з дідусем завжди вигравали у бридж?

Інтерактивні вправи

1) Визначте, про кого іде мова, напишіть імена героїв твору. Перевірте свою відповідь за допомогою коду.

2) Уважно розгляньте схему. Одним-двома словами дайте характеристику персонажам або напишіть, з чим цей персонаж у Вас асоціюється.

3) Напишіть слова підтримки Бубі, яка почувається вкрай самотньою.

Завдання за повістю Анни Гавальди «35 кіло надії»

Літературний диктант

- ✚ Який жанр твору «35 кіло надії»?
- ✚ Хто головні герої?
- ✚ Яка улюблена іграшка Грегуара?
- ✚ У якому віці хлопчика віддали до школи?
- ✚ В якому класі навчався Грегуар в 13 років?
- ✚ Чому Грегуар так діє: «Я ситно їв і багато спав, я торкався кори дерев і ходив гладити сусідських коней»?
- ✚ Яка була проблема у навчанні для хлопчика?
- ✚ В якій школі хотів навчатись Грегуар?
- ✚ Чому мама дала ляпаса дитині?
- ✚ Хто такий Тотоша?
- ✚ Що Грегуар додав до листа?
- ✚ Чому у хлопчика пропало бажання навчатися у Граншані?

Питання до аналізу твору

«Дідова майстерня – це місце, де я найщасливіший у світі». Яку настанову дав дід Леон онукові?

Де Грегуар почувався комфортно?

До якого рішення приходять батьки Грегуара, хто підштовхнув їх до цього?

З яких предметів хлопець був першим? Про що це свідчить?

Зачитайте і прокоментуйте заяву Грегуара Дюбоска директорові школи Граншан.

Про який заклад мріє сам Грегуар? Звідки він дізнався про цю школу? Що робить Грегуар, щоб потрапити до Граншану?

У якому віці хлопчика віддали до навчального закладу? Чи подобалося йому там?

Фраза «Я ненавиджу школу» закінчується крапкою. Чому? Чи не краще було б вжити три крапки (...) чи знак оклику (!)? Про що свідчать розділові знаки?

Чи завжди дорослі (вчителі) знають справжні причини негідних, на їхній погляд, вчинків дітей? Наведіть приклади з тексту подібного нерозуміння між вчителями і Дюбоском.

Чи розумів Грегуар, що таке школа? Яке питання його цікавило найбільше?

Чому герой повісті не любив вчительку молодшої школи, мадам Доре?

Що відчуває Грегуар протягом усього твору? Чи змінюються його почуття? Які «кошмари» траплялися з ним у школі і вдома?

Що пам'ятає Грегуар про своє дитинство до школи?

Що подарував Грегуар улюбленій виховательці на прощання?

Що роблять батьки, щоб влаштувати Грегуара в іншу школу? Чому це їм не вдається?

Що свідчить про те, що Марі любила і розуміла хлопчика?

Як ви розумієте слова Грегуара: «Я не дуже гладкий – у мені 35 кіло надії»? Поясніть пряме і переносне значення цих слів.

Як змінилося ставлення хлопчика до навчання у Граншані?

Як і чому не склалися стосунки з учителями? Із однокласниками? Зачитай педагогічну характеристику, яку дала вчителька Марі. Чи погоджуєшся ти з нею?

Який предмет давався Грегуару найгірше?

Які ознаки психологічного й фізичного дискомфорту відчуває Грегуар через необхідність ходити до середньої школи?

Які стосунки склалися у сім'ї? Як ти думаєш, батьки сварилися лише через Грегуара? А як він ставився до батьків?

Які факти свідчать про те, що цей навчальний заклад теж: не підходить Грегуару?

Якою була друга школа, в яку врешті-решт пішов «довчатись» Грегуар?

Яку моральну і фізичну перемогу одержав над собою Грегуар під час уроку фізкультури? Як це йому вдалося? Що послужило стимулом?

Яку характеристику написала Марі Грегуару, коли він переходив з дошкільного закладу до початкової школи? Як сприйняв Грегуар цю характеристику?

Заповнити таблицю «Шлях Грегуара до здійснення мрії»

Заклад	Вчителі	Перемоги і поразки	Психологічний стан
Старша група у дитячому садку			
Молодша школа			
Середня школа			
Коледж Жан-Мулен			
Технічний ліцей «Граншан»			

Написати твір-мініатюру на тему «У кожній дитині живе геній...» (за повістю Анни Гавальди «35 кіло надії»)

Завдання за романом Ромена Гарі «Повітряні змії»

Створіть письмовий текст за РАФТ-технологією

РАФТ-технологія – педагогічний прийом, спрямований на створення письмових текстів певної тематики з урахуванням R – ролі, A – аудиторії, F – форми та T – теми.

Цей прийом забезпечує емоційне, пізнавальне й аналітичне сприйняття тексту, сприяє самовираженню учнів, дає можливість виявити свої творчі здібності. Завдання учня – створити свій власний текст на основі наявного, переосмислити його й освоїти.

Роль – Людо.

Аудиторія – дядько Абураз Флері.

Форма – лист.

Тема – «Кольорові сні під час війни».

Завдання за романом Ю. Гордера «Помаранчева дівчинка»

Проект

Завдання 1: «Зорові образи»

Визначити, які зорові образи (не менше 7–8) поставали у вашій уяві під час читання книги Ю. Гордера.

Виписати зорові образи і визначити їхню роль у творі (наприклад, заповнивши таблицю). Зробити висновки.

Зорові образи	Роль зорових образів у творі

Завдання 2. «Тактильні образи»

Поміркуйте, що з прочитаного ви можете відчувати на дотик.

Виписати дотикові образи і визначити їх роль у творі.

Завдання 3. «Слухові образи»

Виокремити і дослідити слухові образи в романі Ю. Гордера «Помаранчева дівчинка».

Звернути увагу на музичні твори, які зустрічаються на сторінках книги.

Запропонувати музичний твір, який вам більше прийшовся до вподоби.
Обґрунтувати свій вибір.

Чому на початку роману юнак більше розмірковує над «Місячною сонатою» Бетховена, а в кінці – над «Польотом джмеля» Римського-Корсакова?

Завдання 4. «Смакові і нюхові образи»

Дослідити, чи є на сторінках «Помаранчевої дівчинки» образи, які ви могли б сприйняти на смак, нюх.

Поміркувати, чи допомогли вони вам у розумінні змісту роману.

Чи мандрували ви разом з Георгом і його батьком Яном Улавом тими містами і місцями, які стали для них дорогими?

Завдання 5. «Кольоропис»

Дослідити, які кольори використовує автор на сторінках свого роману.

Дати відповідь на питання, створенню якого настрою вони сприяють.

Подумати, яку ідею несе в собі кольорова гама Ю. Гордера.

Дати відповіді на проблемні запитання

- Хто ж така Помаранчева Дівчинка?
- З якою метою батько розповів синові історію Помаранчевої Дівчинки і залишив йому листа?
- Чи можна вважати головною проблемою роману «Помаранчева дівчинка» проблему вибору.
- Які проблеми порушує автор у своєму творі? Наскільки вони вам близькі? Чим саме?
- Які «вічні питання» ставить автор у творі?
- Чи радите ви прочитати цю книгу підліткам чи своїм одноліткам?

Завдання за романом М. Зузака «Крадійка книжок»

«Читаймо, розмірковуємо, обговорюємо...»

1. Яке враження справив на вас роман «Крадійка книжок»?
2. Від чийого імені ведеться оповідь у творі? Яким уперше постає оповідач перед читачем? Що незвичного в цьому образі виявилось для вас?
3. Де й коли відбуваються події твору? Як ви думаєте, чому в реальні події автор вплітає вигадане містечко Молькінг?
4. Розкажіть про життя Лізель Мемінгер на Небесній вулиці. Знайдіть опис зовнішності дівчинки (частина I). Поясніть, чому темно-карий колір її очей був небезпечним на той час у Німеччині.
5. Як до Лізель ставилися прийомні батьки?
6. Чому улюбленим місцем для дівчинки став підвал? Чи можна стверджувати, що образ підвалу набуває в романі символічного значення? Поясніть свою думку. Які інші образи твору можна вважати символічними?
7. Розкажіть про дружбу Лізель і Руді. Що об'єднувало підлітків?
8. Яке значення в житті Лізель відігравали книжки? Скільки їх було? Як книжки потрапляли до дівчинки? Коли й за яких обставин Лізель Мемінгер отримала титул «крадійки книжок»?
9. Яку книжку й за яких умов Лізель знаходить першою? Чи погоджуєтесь ви, що в її назві звучить ідея знецінення людського життя як такого?
10. Знайдіть у романі й прочитайте епізод спалення книжок нацистами. Прокоментуйте його.
11. Яку роль у житті головної героїні мали зустріч і спілкування з дружиною мера? Поясніть, чому Ірма Германн запропонувала Лізель написати книжку? Яке значення в житті Лізель має написана нею книжка?
12. Як Лізель за допомогою книжок допомагає іншим людям протистояти жахам війни? Перекажіть два-три таких епізоди.

13. Схарактеризуйте образ Макса Вандербурга. Чому автор називає Макса «беззвучною людиною»? Прокоментуйте сцену уявного боксерського поєдинку Макса з Гітлером.

14. Як зустріч із Максом змінила долю Лізель? А як Лізель вплинула на життя Макса? Зробіть висновок, яку роль образ Макса Вандербурга виконує в романі.

15. Скільки разів Смерть перетинається з Лізель Мемінгер? Знайдіть у тексті описи цих зустрічей та простежте, які кольори в них використовує автор. Прокоментуйте їхню символіку.

16. Розкрийте мотив крадіжки в романі.

17. Розкажіть, як простий німецький люд протистояв нацистській ідеології.

18. Назвіть і прокоментуйте слова зі «Словника Дудена¹», які з'являються на сторінках роману. Як ви думаєте, чому саме ці слова обирає автор твору?

19. Прочитайте фінальну сцену роману. Як ви розумієте останні слова оповідача: «Мене переслідують люди»?

20. Як ви думаєте, чому Смерть приходиться до Лізель лише у старості? Прокоментуйте слова: «...ви і ваше земне існування маєте значення». У чому, на вашу думку, був сенс земного існування Лізель Мемінгер?

21. Як ви розумієте слова Смерті: «...за всі роки Гітлерового правління ніхто не послужив йому так вірно, як я»? Прокоментуйте рішення автора зробити оповідачем твору Смерть.

22. Які теми порушує автор у творі? Чи можна стверджувати, що головною є тема життя і смерті? Як ви думаєте, ця тема в романі є національною чи загальнолюдською? Свою думку обґрунтуйте.

23. Коли й за яких обставин Лізель замислюється над питанням «Яка користь від слів»? Чи можна стверджувати, що в ньому вустами своєї героїні автор озвучує головну проблему твору? Як він вирішує її в романі? А якою буде ваша відповідь на запитання Лізель Мемінгер?

24. Сформулюйте ідею твору «Крадійка книжок».

25. Які з художніх особливостей роману вас найбільше вразили?

26. Сучасний американський письменник Джон Грін сказав про роман Зузака, що такі книжки можуть змінити життя, адже «Крадійка книжок» дарує нам надію. Як ви розумієте ці слова? А вам «Крадійка книжок» подарувала надію?

Завдання до теми «Література про війну в підлітковому читанні»

Завдання за оповіданням Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»

1) Допишіть фінал твору Г. Белля, як ви його бачите.

2) Складіть інформативне гроно «Символіка оповідання Г. Белля "Подорожній, коли ти прийдеш у Спа..."»

3) Складіть сенкан на одну з тем: «Смерть», «Життя», «Страждання», «Віра» (за твором Пауля Целана «Фуга смерті»).

Сенкан – це вірш, що складається з 5 рядків. Слово «сенкан» походить від французького слова «п'ять» і позначає вірш у п'ять рядків.

1 рядок – слово, яке позначає тему (іменник)

2 рядок – це опис теми, який складається з 2 слів (два прикметника)

3 рядок – дія, пов'язана з темою, складається з 3 слів (це дієслова).

4 рядок є фразою, яка складається з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми, почуття з приводу обговорюваного.

5 рядок – це одне слово – синонім до першого слова, в ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок.

Слова не мають повторюватися, і не мають бути спільнокореневими.

4) Розкрийте символіку хреста в оповіданні «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Доведіть думку цитатами з твору.

5) Інтерактивна вправа «Обірвані фрази...». У творі використано функцію обірваної фрази.

- Назвати ці фрази і прокоментувати.
- Визначити функції перерваних цитат.
- Чому вони використовуються в стінах гімназії?
- Чому, на вашу думку, одну з перерваних цитат автор виніс у назву твору? Якого символічного значення вона набуває?

б) Підготуйтеся до дискусії (робота в парах) за темою:

Чи згодні ви з думкою: «Реальність надто жорстока і жорстка, щоб чекати від неї надії на порятунок?»

Літературний диктант до твору Дж. Бойна «Хлопчик у смугастій піжамі»

1. Мотиви якої німецької казки простежуються у творі «Хлопчик у смугастій піжамі?»
2. Ким був батько німецьких дітей Бруно і Гретель?
3. Куди переїхала родина дев'ятирічного Бруно?
4. Де зустрів Бруно хлопчика у смугастій піжамі?
5. Як звали хлопчика?
6. Що спільного було у Бруно і Шміля?
7. Скільки було років хлопчикам?
8. Звідки приїхав Шмуль?
9. Хто навчив Шмуля розмовляти німецькою мовою?
10. Хто з хлопчиків змінив разом з батьками своє місце проживання?
11. Чим займався до переїзду батько Шмуля?
12. Що злякало Бруно, коли Шміля привели у їхній дім працювати?
13. Чи здогадувався Бруно, що роблять люди у смугастих піжамах за колючим дротом?
14. Що робив Шмуль у домі Бруно?
15. За що побили в таборі Шмуля?
16. Хто виявився з друзів більш чесним?
17. Як помирилися хлопчики?
18. Що приніс Шмуль наступного дня, віддавши Бруно?

19. Чому Бруно вирішив перебратися за колючий дріт?
20. Кого побачив Бруно за колючим дротом?
21. Що обіцяв Шмулеві Бруно?
22. Чи встиг Бруно повернутися додому?
23. Що зробив перед смертю Бруно?

Літературний диктант «Так чи ні»

(за романом Дж. Бойна «Хлопчик в смугастій піжамі»)

1. Бруно дуже зрадив, коли повернувся зі школи і дізнався, що вся родина готується до переїзду.
2. Бруно не знав конкретно професії свого батька.
3. Новий будинок не сподобався Бруно.
4. Мати пояснила Бруно, що їх новий дім називається Геть-Звідси.
5. Найбільше Бруно схвилювало, чому всі чоловіки і хлопці за огорожею вдягнені однаковісінько: у смугасті піжами й у смугасті шапочки на головах.
6. Колись служниця Марія працювала у бабусі Бруно, була її костюмером.
7. Лейтенант Котлер завжди називав Бруно «малим чоловічком».
8. Бруно впав з гойдалки, і рану йому прочистила бабуся.
9. Бабуся якось на Різдво сказала, що хибно виховала свого сина: він гарно вдягається, але творить жахливі речі.
10. Бруно познайомився із Шмулем, коли лейтенант Котлер привів хлопчикаєврея, щоб той почистив маленькі келишки.
11. Пані Ельзі вдалося умовити чоловіка, і той дозволив їй повернутися з дітьми до Берліну.
12. Батько Бруно зрозумів, як загинув його син і став байдужим до своєї долі.

Завдання до теми «Фентезі та фантастика для підлітків»

- 1) Напишіть есей, давши відповіді на запитання:

– Як ви гадаєте, чи не шкодить людині захоплення фентезі? Доведіть свою думку.

– Чи є повчальними фантастичні твори та фентезі для дітей і підлітків?

Можна для прикладів обрати один або декілька художніх текстів із запропонованих у темі (або самостійно прочитаних).

2) Складіть кластер до абиякого фантастичного твору (фантастика або фентезі) за Вашим вибором.

Для зразка можна використати кластер до оповідання Мо Янь «Геній» (<https://moodle.ddpu.edu.ua/mod/page/view.php?id=74073>) (роботу можна виконати в різний спосіб: на інтерактивній дошці (надати покликання на перегляд) або «намалювати» від руки (прикріпити фото)).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тест № 1. Зарубіжна підліткова література як частина літератури та навчальна дисципліна

1. Скільки етапів літературного розвитку (умовно) виділяють сучасні методисти?
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 4
2. В яких класах дуже потрібна цілеспрямована система літературного розвитку?
 - a) У 5–6 класах.
 - b) У 7–8 класах.
 - c) У 9–11 класах.
3. Який період називається «переломним» у ставленні до літератури, коли учні вимогливі до вчителя, бачать недоліки в його роботі?
 - a) молодший підлітковий – 5-6 класи;
 - b) старший підлітковий – 7-9 класи;
 - c) період ранньої юності – 9-10-11 класи.
4. У якому віці учні уже починають критично ставитись до казки і відкидати її, бо це «для дітей», хоча потайки продовжують їх читати?
 - a) У молодшому підлітковому;
 - b) У старшому підлітковому;
 - c) У період ранньої юності.
5. Учень якого віку рідко коли критикує твори або самого письменника, але в оцінці вчинків героїв буває часто безпосереднім і прямолінійним?
 - a) молодшого підліткового;
 - b) старшого підліткового;
 - c) періоду ранньої юності.
6. Терміном young adult fiction, або «підліткова література» позначають тексти для юних читачів...

- a) 10–12 років
- b) 12–14 років
- c) 12–18 років

7. Першими книжками в США, написаними спеціально для підлітків, називають ...

- a) «Володар мух» В. Голдінга та «Маленькі жінки» Луїзи Мей Олкотт
- b) «Суперник» Р. Ліпсайта та «Аутсайдери» С. Е. Хінтона
- c) «Суперник» Р. Ліпсайта та «Роман для юнацтва» Д. Л. Бартон

8. Яка риса НЕ є ХАРАКТЕРНОЮ для юнацької літератури?

- a) висвітлює будь-яку серйозну чи розважальну тематику
- b) передбачає розвиток теми становлення особистості, коли кожен початок нового етапу життя – це насамперед «кінець світу» з точки зору психологічного сприйняття складних ситуацій
- c) зосереджується на питанні пошуку свого «я», веде до самоідентифікації.
- d) відображаються певні переживання, притаманні дорослішанню

9. Основна відмінність «підліткового / юнацького» роману від «дорослого» роману – це...

- a) тематика творів
- b) проблематика творів
- c) відсутність складної філософичної забарвленості
- d) чіткий авторський голос

10. За словами Майкла Карта, підліткова література набула повної незалежності та відокремленості від дорослої чи дитячої літератури ...

- a) на початку XX ст.
- b) в середині 1960-х років
- c) в середині 1990-х років
- d) в кінці XX ст.

Тест № 2 (за романом Б. Космовської «Буба»)

1. Вкажіть автора твору «Буба»

- a) Б. Космовська
- b) Р. Шеклі
- c) Д. Джонс
- d) П. Маар

2. Барбара Космовська – ... письменниця.

- a) російська
- b) польська
- c) англійська
- d) німецька

3. Справжнє ім'я Буби ...

- a) Йолька
- b) Марися
- c) Агнешка
- d) Анна

4. Захопленнями героїні були:

- a) класична музика та література
- b) кіно та гра на гітарі
- c) сучасні танці та гімнастика
- d) танці та спів у хорі

5. Чому дівчинка відчуває себе самотньою у великій родині?

- a) кожен надто переймається власними проблемами
- b) вона нікому не потрібна
- c) всі дорослі, а вона ще мала, тому їм не цікаво з нею
- d) у сім'ї звичайне непорозуміння між дорослими та дітьми

6. Щиру зацікавленість і небайдужість Буба знаходить в ...

- a) молодшого брата
- b) бабусі
- c) старшої сестри

d) дідуся Генрика

7. З якою казковою героїнею порівнюється Буба на дискотеці?

- a) Білосніжкою
- b) Русалочкою
- c) Сплячою красунею
- d) Попелюшкою

8. Що допомогло Бубі «залишитися собою»?

- a) читання модних журналів
- b) вірні та щирі друзі
- c) дідусева іронія
- d) віра у власні сили

9. Батьки Буби працювали ...

- a) Мати – письменниця, батько працював на телебаченні.
- b) Мати була домогосподаркою, а батько працював на заводі.
- c) Мати працювала у перукарні, а батько – юристом.
- d) Мати – психолог, батько працював у поліції.

10. «Буба» – це книжка

- a) для сімейного читання, написана в пригодницькому жанрі
- b) для молодшого шкільного віку в жанрі фентезі
- c) для дорослого читача в науково-фантастичному жанрі
- d) для дорослого читання в історичному жанрі

11. Основні конфлікти твору виникають через ...

- a) Постійну нестачу грошей
- b) Через відсутність духовного зв'язку між членами родини
- c) Через неуспішне Бубине навчання
- d) Через інтернет-залежність дідуся Генрика

12. Головний герой роману «Буба» –

- a) Агата
- b) Адась
- c) Агнешка

d) Анна

13. Буба навчається у ...

- a) спеціалізованій школі
- b) звичайній школі
- c) гімназії
- d) ліцеї

14. В чому завжди ходила Буба?

- a) вельветах
- b) джинсах
- c) спортивних штанах
- d) шортах

15. Яку передачу вів батько Буби?

- a) «Давай одружимося»
- b) «Все буде добре»
- c) «Обрій надії»
- d) «Подробиці тижня»

16. Який привід знайшла Буба, щоб повернути Адася?

- a) попросила підручник з фізики
- b) написала йому листа
- c) допомогла йому у виконанні домашнього завдання
- d) подарувала м'яку іграшку

17. Яку роль запропонували Бубі у виставі?

- a) директора школи
- b) вчительки
- c) дівчинки з харцерського хору
- d) харцерки

18. Чого бракує світу сучасних підлітків, за думкою Б. Космовської?

- a) Уваги батьків
- b) Свободи
- c) Щирості однокласників

d) Матеріального забезпечення

19. Кому Буба довіряє свої найпотаємніші секрети?

- a) друзі
- b) щоденнику
- c) хлопцеві
- d) дідусеві

20. З якою пташкою порівнює Мілош Бубу?

- a) із синицею
- b) із синім дроздом
- c) з лелекою
- d) з жайворонком

21. Де було місце зустрічі усіх учнів

- a) піцерія
- b) кафе
- c) їдальня
- d) буфет

22. Твір «Буба» це:

- a) повість
- b) оповідання
- c) розповідь
- d) роман

23. Головні герої творі Б. Космовської це:

- a) молоді люди
- b) домашні улюбленці
- c) відомі громадські діячі
- d) історичні персонажі

24. Сукню на дискотеку Бубі допоміг вибрати:

- a) мама
- b) Адаць
- c) дідусь

d) Мілош.

Тест № 3 (за повістю Анни Гавальди «35 кіло надії»)

1. Літературу якої країни представляє письменниця Анна Гавальда?
 - a) Німеччина
 - b) Італія
 - c) Франція
 - d) Сполучені Штати Америки
2. До якого літературного жанру належить твір «35 кіло надії»?
 - a) оповідання
 - b) новела
 - c) повість
 - d) роман
3. Гродуду – це ім'я, яким головний герой називав улюблену іграшку:
 - a) кошеня
 - b) слоненя
 - c) щеня
 - d) порося
4. Як звать хлопчика, головного героя твору?
 - a) Леон
 - b) Грегуар
 - c) Льсен
 - d) Анрі
5. В якому віці головний герой пішов до школи?
 - a) 7 років
 - b) 6 років
 - c) 5 років
 - d) 4 роки
 - e) 3 роки

6. Кого із своїх родичів головний герой любив найбільше?

- a) мати
- b) батька
- c) бубусю
- d) дідуся

7. Як звали виховательку, яка прищепила Грегуару любов до поробок?

- a) Марі
- b) Софі
- c) Олександра
- d) Інесса

8. Чому Грегуар погано встигав у школі?

- a) Не був розумним
- b) Над ним знущалися однокласники
- c) Нецікаво було вчитися
- d) Конфлікт із вчителями

9. Скільки разів Грегуар залишався у школі на другий рік?

- a) 1 раз
- b) 2 рази
- c) 3 рази
- d) жодного разу

10. В якому році написаний твір Анни Гавальди «35 кіло надії»?

- a) 2002
- b) 1990
- c) 1900
- d) 2000

11. Що змусило героя розповісти про все, що з ним відбувається?

- a) Самотність, бажання бути щасливим, віра в те, що поряд є людина, яка допоможе.
- b) Бажання знайти люблячих людей, які б його захистили.
- c) Бажання покарати тих, хто зробив його нещасливим.

d) Бажання подякувати тим, хто йому допоміг.

12. Про кого так думає головний герой: *«... я з моїми паскудними оцінками служу їм зручним приводом»?*

- a) про батьків
- b) про дідуся й бабусю
- c) про вчителів
- d) про однокласників

13. Який художній прийом використовує автор для розкриття внутрішнього світу героя?

- a) портрет
- b) самоіронія
- c) авторська характеристика

14. Кому належать слова: *«Не даремно прожитий той день, коли ти щось зробив своїми руками»?*

- a) Марі
- b) дідуся
- c) Грегуару
- d) Батькові

15. Про кого йдеться: *«Він-то прийшов мені на допомогу у найважчий момент, коли мені це було по заріз треба»?*

- a) про батька
- b) про Леона
- c) про сусіда

16. Чому Грегуар так діє: *«Я ситно їв і багато спав, я торкався кори дерев і ходив гладити сусідських коней»?*

- a) Хотів набратися сил для навчання
- b) Хотів так допомогти дідуся
- c) Прийняв рішення змінитися.

Тест № 4 (за романом Гарпера Лі «Убити пересмішника»)

1. Від чийого імені ведеться розповідь у романі?
 - a) 20-ти річного юнака
 - b) 6-ти річної дівчини
 - c) 18-ти річної дівчини
 - d) 40-ка річного чоловіка
2. Кому з героїв належать слова: «Є в людині дещо, що не підкоряється більшості, – це її совість»?
 - a) місіс Дюбоз
 - b) міс Моді
 - c) Аттікус Фінч
 - d) Редлі
3. Яке твердження НЕ стосується символіки роману «Убити пересмішника»?
 - a) пересмішник – це беззахисний птах, відомий своїм чарівним співом, і убити пересмішника – великий гріх
 - b) з пересмішником у творі асоціюється Том Робінсон
 - c) в образі пересмішника втілено екологічні проблеми сучасної Америки
 - d) кохання все здолає
 - e) з пересмішником у творі асоціюється Артур Редлі
4. У романі з пересмішником асоціюється герой:
 - a) Страхолюд Редлі
 - b) Джем
 - c) Боб Юел
5. Всевидько було нудно в школі, бо:
 - a) вона вже вміла читати
 - b) була непосидючою
 - c) не хотіла навчатися
6. Кому належать слова: «... убити пересмішника – великий гріх»?
 - a) Аттікусу

- b) старшому Редлі
- c) Діллові

7. Книжка Гарпер Лі «Убити пересмішника» у 1960 році відзначена

- a) Нобелівською премією
- b) Букерівською премією
- c) Пулітцерівською премією

8. Твір «Убити пересмішника» за жанром – це

- a) детективний роман
- b) історичний роман
- c) біографічний роман з елементами пригодницького та соціально-побутового романів

9. Дія твору «Убити пересмішника» відбувається у США в період

- a) Громадянської війни
- b) Великої депресії
- c) Другої світової війни

10. Аттікусу Фінчу вдалося врятувати Тома Робінсона від розгніваних жителів Мейкомба завдяки тому, що

- a) Вночі Джин Луїза і Джем вирішили піти за батьком, знайомі фермери не посміли при дітях здійснити злочин
- b) адвокат поставив надійну охорону біля камери Тома Робінсона
- c) Аттікус Фінч зумів їх переконати, що Робінсон невинний

11. Яка тема не представлена в романі?

- a) тема самотності, співчуття, здатності людини до співпереживання
- b) тема кохання
- c) тема боротьби з соціальною нерівністю, расовою непрястю
- d) тема стосунків батьків і дітей

12. Дія твору «Убити пересмішника» розгортається в той період, коли темношкірі американці:

- a) були рівноправними громадянами США
- b) вважалися людьми "другого сорту"

с) займали верхні щаблі суспільства

13. Негр, якого безпідставно звинуватили у злочині

а) Том Робінсон

б) Аттікус Фінч

с) Артур Редлі

14. Події роману «Убити пересмішника» відбуваються у містечку

а) Вашингтон

б) Мейкомб

с) Монтгомері

15. Справжнє ім'я головної героїні твору, яку прозвали Всевидько, ...

а) Джемма

б) Анна-Марія

с) Джин Луїза

16. Вислів: *«Для того, щоб жити по совісті з іншими людьми, я повинен жити в злагоді з власною совістю»* належить ...

а) Тому Робінсону

б) Аттікусу Фінчу

с) Бобу Юелу

17. Під час нападу Боба Юела після свята у школі дітей врятував

а) Батько

б) Артур Редлі

с) Том Робінсон

18. Який перший подарунок Страшили знайшли діти у дуплі старого дерева?

а) дві ляльки з соломи

б) дві ляльки з ганчірок

с) дві ляльки з мила

д) дві ляльки з порцеляни

19. Що біля дому Страхолюда Редлі загубив Джим під час нічної вилазки?

а) картуз

б) черевик

- c) рубашку
- d) штани

20. Хто такий пересмішник?

- a) птах
- b) гієна
- c) комаха
- d) риба

Тест № 5. Напівтест за романом Д. Бойна «Хлопчик у смугастій піжамі»

Завдання. Дописати варіанти відповідей, виділити правильну відповідь.

Зверніть увагу. У запропонованих варіантах може бути правильна відповідь, а може і не бути)

1. Місто, в якому жила родина Бруно до переїзду:

- a) Мюнхен; б) Берлін в) _____

2. Марія – це ім'я:

- a) _____ б) бабусі; в) матері.

3. Гретель була старша за Бруно і мала _____ років:

- a) 14; б) _____; в) _____.

4. Заходити в кабінет батька дітям:

- a) було дозволено в будь-який час;
- б) було дозволено тільки в супроводі дорослих;
- в) _____.

5. У минулому слуга-офіціант Павел був:

- a) лікарем; б) _____ в) адвокатом.

6. Слова «А коли я бачу тебе в цьому мундирі, то мені хочеться виколоти собі очі» належать:

- a) Бруно; б) бабусі; в) _____.

7. Країна-батьківщина Шмуля:

а) Австрія; б) Німеччина; в) _____.

8. «Він мав темне волосся, дуже коротко підстрижене, й маленькі вусики» – це опис:

а) Фурора; б) Ральфа; в) _____.

9. Лейтенант Котлер розгнівався на Павела бо той:

а) не подав йому серветку;

б) _____

в) _____.

10. Бруно просив пробачення у Шмуля, бо:

а) не приніс йому нічого смачного;

б) _____

в) _____

11. Учитель гер Ліст, за словами Бруно, хоче навчати дітей:

а) тільки історії і географії;

б) тільки математиці;

в) _____.

12. Бруно потрапив за огорожу, щоб:

а) пограти із Шмулем у шахи;

б) допомогти другові знайти батька;

в) _____

Тест № 6 (за творчістю П. Целана та Г. Белля)

1. Мова, на якій писав Пауль Целан

а) іврит

б) румунська

с) українська

д) німецька

2. Яким віршованим розміром написана «Фуга смерті»?

а) класичний

- b) верлібр
- c) білий вірш
- d) роман

3. Від чийого імені ведеться розповідь у вірші?

- a) від імені самого поета
- b) від імені приречених на смерть людей
- c) від імені матері
- d) від імені всіх жертв нацизму

4. З якою метою автор увів образи Маргарити та Суламіфі?

- a) це улюблені жіночі образи двох культур
- b) утвердження однієї культури знищує іншу
- c) це ремінісценція з «Фауста» Гете і «Пісні над піснями» царя Соломона
- d) Золотаве волосся – це усталена в німецькій літературі ознака жіночої краси

5. Метафора «Чорне молоко» побудована парадоксальному сполученні протилежних за значенням образів. Цей прийом має назву

- a) гіпербола
- b) градація
- c) оксиморон
- d) літота

6. Головний герой оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа» переконується, що після поранення потрапив до рідної школи, коли побачив...

- a) на стіні слід Хреста, якого не вдалося зафарбувати керівництвом закладу
- b) власноруч написані слова «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»
- c) зображення видатних діячів Давнього Риму – Цезаря, Цицерона, Марка Аврелія
- d) напис на банані «Хай живе Того!»

7. У якій гімназії Бендорфа навчався герой?

- a) Фрідріха Великого
- b) Альберта
- c) Адольфа Гітлера
- d) Святого Хоми

8. Скільки разів на дошці була написана фраза «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»

- a) 2
- b) 7
- c) 5
- d) 3

9. Із чим герой порівнює звуки гармат?

- a) з органною музикою
- b) з ударами барабана
- c) з громом
- d) з бурею

10. Генріха Белля називають?

- a) Фашистом
- b) Канцлером
- c) Послом

11. Скільки гімназистів разом з Генріхом Беллем відмовилися від вступу до гітлерівської молоді?

- a) 2
- b) 3
- c) 4

12. У яких країнах був Генріх Белль за період війни?

- a) Італія, Португалія, Угорщина
- b) Польща, Франція, Румунія, Угорщина
- c) Англія, Франція, Іспанія

13. Скільки разів Генріх Белль був поранений за період війни?

- a) Один

- b) Двічі
- c) Тричі

14. Скільки зробив пострілів Генріх Белль за період війни?

- a) Жодного
- b) Один раз, щоб урятуватися
- c) Двічі

15. У яких країнах працював Пауль Целан

- a) Англія, Франція, Іспанія
- b) Румунія, СРСР, Франція
- c) Італія, Франція, Угорщина

16. Для чого Пауль Целан вирушив до Франції?

- a) Вивчати медицину
- b) Працювати
- c) Подорож

17. Які мови вивчав у ліцеї Пауль Целан?

- a) Іспанську, португальську, французьку
- b) Французьку, латину, давньогрецьку, англійську
- c) Англійську, румунську, австрійську

18. Якими мовами Пауль Целан почав перекладати твори зарубіжних письменників?

- a) Англійською, італійською
- b) Німецька, румунська
- c) Російська, українська

19. У якому році написав вірш «Фуга смерті»?

- a) 1947
- b) 1945
- c) 1942

20. У якому університеті Пауль Целан виступив з лекцією?

- a) Сорбоннський університеті
- b) Кельнський університет

с) Празький університет

Тест № 7. Наукова фантастика в підлітковому читанні

1. Наукова фантастика – це

- а) різновид художньої літератури
- б) історії з світу магії та чар
- с) спроба людини зазирнути у майбутнє та передбачити його
- д) прогноз науково-технічного розвитку цивілізації
- е) казка для дорослих

2. Засновниками науково-фантастичної літератури називають письменників ...

- а) Р. Бредбері
- б) Ж. Верна
- с) Р. Шеклі
- д) Г. Уеллса

3. Твори наукової фантастики виникають в європейській літературі ...

- а) 18 ст.
- б) 19 ст.
- с) 20 ст.
- д) 21 ст.

4. Ознаки наукової фантастики:

- а) прогнозування майбутнього
- б) зображення потойбічного життя
- с) зображення помилок минулого
- д) питання відповідальності людства за наслідки наукових відкриттів
- е) наслідки досягнень науково-технічної думки
- ф) зображення неймовірних на сьогодні речей та явищ життя, які завтра можуть стати реальністю

5. Утопія – це ...

- а) місце, якого не існує в реальності

- b) жанр фантастики
- c) картина прекрасного неіснуючого світу
- d) середньовічна легенда
- e) твір англійського філософа Томаса Мора
- f) картина постапокаліптичного майбутнього
- g) втілення мрії людини про щасливе майбутнє для всього людства

6. В новелі Рея Бредбері «Усмішка» зображено світ ...

- a) після апокаліпсису
- b) утопічного майбутнього
- c) який належить кіборгам
- d) яким він став внаслідок ядерної війни
- e) після вичерпання природних ресурсів
- f) після метеоритного дощу
- g) після загибелі цивілізації

7. Людство в майбутньому, яке зображує Р. Бредбері, ...

- a) намагається зберегти та відродити занепалі цивілізацію та культуру
- b) виживає та руйнує те, що залишилося від цивілізації
- c) розвиває науку, збагачує культуру, творить прекрасне мистецтво
- d) виходить в космос, відкриває нові планети, розселяється по всій галактиці
- e) б'ється між собою за залишки природних ресурсів
- f) живе ненавистю до минулого

8. Що в тексті новели є свідомством апокаліпсису, що його пережило людство, ...

- a) одяг з мешковини
- b) життя в печерах
- c) радіоактивні поля
- d) відсутність черг в торговельних центрах
- e) відсутність календаря
- f) перебої з інтернетом та супутниковим телебаченням
- g) заборона шкільних канікул

h) відсутність звичайних речей: світла, посуду, одягу, кави

9. Емоції, які об'єднують людей під час їхніх свят, – ...

- a) радість
- b) піднесення
- c) любов
- d) ненависть
- e) розчулення
- f) гнів

10. Як розважаються люди під час своїх свят?

- a) спалюючи книги
- b) трощачи машини
- c) влаштовуючи перегони
- d) стрибаючи з парашутів
- e) плюндруючи та знищуючи твори мистецтва
- f) влаштовуючи рицарські турніри
- g) танцюючи та співаючи

11. Люди зібрались на площі для того, щоб ...

- a) подивитися на фейєрверк
- b) послухати концерт
- c) послухати промову нещодавно обраного президента
- d) обговорити життя в громаді
- e) плюнути в картину

12. Усмішка – це усмішка зображеної на картині жінки. Хто автор цієї роботи та яка її назва?

- a) "Весна" С. Боттічеллі?
- b) "Мона Ліза" Л. да Вінчі
- c) "Сікстінська Мадонна" Рафаеля
- d) "Даная" Рубенса
- e) "Європа" В. Серова

13. Як люди ставляться до минулого, до світу, який існував до апокаліпсису?

- a) шанують та наслідують
- b) мріють, щоб ті часи повернулися
- c) ненавидять за своє сьогоднішнє
- d) взагалі забули про те, що щось інше було до них

14. Людина, яка може врятувати цей світ – це ...

- a) людина надзвичайних можливостей
- b) людина гострого розуму та високого інтелекту
- c) людина, про яку йде мова в пророцтві
- d) людина, яка має чутливе до краси серце

15. Усмішка стає символом ...

- a) надії на відродження цивілізації
- b) вічної краси
- c) перетворюючої сили мистецтва
- d) віри в людину
- e) єдності людства перед зовнішньою загрозою
- f) самопожертви

16. Майбутнє, що зображено в оповіданні Р. Шеклі «Запах думки», – це ...

- a) світ постапокаліпсису
- b) світ утопії
- c) світ, в якому космічні подорожі стали буденною справою
- d) світ нескінченної війни всіх проти всіх
- e) світ антиутопії

17. Герой оповідання «Запах думки» за професією є ...

- a) космічним рейнджером
- b) першовідкривачем нових світів
- c) науковцем
- d) поштарем

18. Кліві опинився на невідомій планеті, тому що ...

- a) прагнув слави першовідкривача
- b) сталася аварія зорельоту

- c) почув сигнал sos
- d) така була його місія

19. Тварини на планеті, де опинився Кліві, наділені властивістю ...

- a) телепатії
- b) яснобачення
- c) перетворення
- d) мислення

20. Якості, які допомогли Кліві вижити на планеті, – ...

- a) фізична сила
- b) професіоналізм
- c) кмітливість
- d) чуйність
- e) багата фантазія
- f) швидкий розум
- g) здатність адаптуватися
- h) сила духу та волі, здатність боротися до кінця

21. Назва оповідання Р. Шеклі «Запах думки» є метафорою, яка означає те, що ...

- a) думка може стати матеріальною як запах
- b) силою думки можна змінювати реальність
- c) здатність мислити є перевагою людства перед всіма іншими живими істотами
- d) кожна думка має свій запах
- e) думки можуть бути приємні та неприємні як запахи

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

Літературний пазл за романом Е. Портер «Поліанна»:

URL: <https://learningapps.org/display?v=p3kmec8y225>

«Перегони» за романом Е. Портер «Поліанна»:

URL: <https://learningapps.org/display?v=pb04a5m5a25>

Відгадайте друзів Поліанни за їхніми характеристиками. Заповніть таблицю:

URL: <https://learningapps.org/view3133228>

Вікторини за романом Е. Портер «Поліанна»:

URL: <https://surl.li/igxtpz>

Інтерактивна вправа за змістом роману Гарпера Лі «Убити пересмішника»:

URL: <https://surl.li/nqqrjs>

Герої роману Дж. Бойна «Хлопчик в смугастій піжамі»

URL: <https://surl.li/qspshr>

URL: <https://surl.li/fypqpl>

Р. Шеклі «Запах думки»

URL: <https://surl.li/zrrytd>

URL: <https://learningapps.org/11793239>

Р. Бредбері «Усмішка»

URL: <https://surl.li/fnickv>

URL: <https://learningapps.org/display?v=p6gx716tn18>

URL: <https://learningapps.org/display?v=pfimnsn8j20>

Англійський кроссворд, як правило використовується для перевірки фактичного матеріалу, наприклад, щоб згадати героїв твору, місця їхнього перебування, щоб перевірити знання теорії тощо:

Англійський кроссворд за «Таємним щоденником Адріана Моула» Сью Таунсенд:

URL: <https://learningapps.org/watch?v=pgj4qn5gk24>

Англійський кроссворд за романом «Геній» Мо Янь:

URL: <https://learningapps.org/watch?v=p7thw6hyt24>

Англійський кросворд за повістю Ніла Геймана «Кораліна»:

URL: <https://learningapps.org/watch?v=pvomx4abk24>

Інтерактивні вправи за «Порттеріаною» Дж. К. Ролінг

URL: <https://surl.li/lgveos>

ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна:

Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей : підручник. Київ : Академвидав, 2014. 416 с.

Мартинець А. М. Дитяча зарубіжна література : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2011. 224 с.

Овдійчук Л. М. Дитяча література: модульний курс для студентів філологічних факультетів. Рівне : Тетіс, 2008. 314 с.

Шинкарук С. Дитяча література: шляхи подолання кризи [Інтерв'ю з письменниками, що пишуть для дітей». Книжковий клуб плюс. 2006. № 7–8. С. 6–12.

Додаткова:

Винник В. М. Дитяча література: до проблеми бінарності текстів. *Вісник Житомирського державного університету*. Житомир, 2011. Вип. 60. С. 197–199.

Вовк У. С. Поняття дитячої літератури та її художня специфіка. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Львів, 2002. № 453. С. 352–356.

Гладишев В. Посилюючи ефект сприйняття художнього твору (Г. Белль). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. № 2. С. 54-56.

Гнідець У. Література для дітей та юнацтва: концептуалізація поняття в контексті соціокультурного розвитку суспільства. *Зарубіжна література*. 2010. № 47 (687). С. 22–28.

Гнідець У. С. Концептуалізація розуміння сучасної літератури для дітей та юнацтва в світлі наукової критики. *Література. Діти. Час. Вісник центру дослідження літератури для дітей та юнацтва*. Тернопіль, 2011. Вип. 1. С. 25–35.

Гнідець У. С. Література для дітей та юнацтва та ідеологія (на прикладі німецькомовної літератури кінця ХХ–ХХІ ст. *Мова і культура*. 2009. Вип. 11. Т. II (114). С. 175–179.

Гнідець У. С. Література для дітей та юнацтва як самобутній естетичний феномен: з історії становлення. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2009. № 10 (350). С. 62–64.

Гнідець У. С. Література для дітей та юнацтва: компаративний аспект. *Літературознавчі студії*. Київ, 2010. Вип. 26. С. 574–579.

Гнідець У. С. Моделювання літературної комунікації у літературі для дітей та юнацтва. *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ, 2008. Вип. 26. Ч. 1. С. 226–231.

Гнідець У. С. Роль дорослої людини в оповідній структурі текстів для дітей та юнацтва (на прикладі німецькомовної прози). *Мова і культура*. 2007. Вип. 9. Т. X (98). С. 182–189.

Гнідець У. С. Специфіка комунікації у літературі для дітей та юнацтва (на матеріалі сучасної німецькомовної прози): дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2007. 225 с.

Гнідець У. С. Художня специфіка літератури для дітей та юнацтва: комунікативний аспект. *Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Дитина читає»* (м. Львів, 8–10 трав. 2008 р.). Київ–Львів: Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, 2008. С. 36–43.

Горідько Ю. Тема війни у творчості Г. Белля. *Зарубіжна література*. 2005. № 5 (405). С. 1-3.

Дитяча література: проблеми і сьогодення / Нац. бібл. України для дітей. URL: <http://chl.kiev.ua/default.aspx?id=3599>.

Кизилова В. В. Дитяча література: стан, проблеми, перспективи. *Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст.* Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2009. Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство. С. 236–240.

Кисельова Н. Контраст у зображенні героїв та воєнної дійсності у творах Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» та О. Довженка «Воля до життя». *Зарубіжна література в школі (Основа)*. 2012. № 5. С. 31 – 35.

Кохан Р. «Автор – герой – читач»: емоційні максими двох світів у повісті Анни Гавальди «35 кіло надії». *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Філологія*. Харків, 2017. Вип. 76. С. 246–250.

Кохан Р. «Самість – самотність – усамітнення»: парадокси радості дитинства у повісті Анни Гавальди «35 кіло надії». *Султанівські читання : зб. статей / редкол. : І. Козлик й ін.* Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. Вип. VI. С. 185–195.

Кохан Р. (Само)рецепція дитинства в калейдоскопі поколінь (за повістю Анни Гавальди «35 кіло надії»). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Літературознавство / за ред. д. ф. н. М. Ткачука*. Тернопіль : ТНПУ, 2017. Вип. 46. С. 290–301.

Кравець О. Я. Література для дітей та молоді – академічна університетська дисципліна. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2018. Вип. 69. С. 333–340.

Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2010. 432 с.

Огар Е. І. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки : навч. посіб. для студ. вищ. навчал. закл. Львів: Аз-Арт, 2002. 158 с.

Шулькова К. І. Тенденції розвитку дитячої літератури кінця ХХ – початку ХХІ століття. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Бердянськ, 2015. Вип. V. С. 294–303.

Юпіна Л. Філологічний аналіз художнього твору. Оповідання Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш до Спа...». *Зарубіжна література*. 2005. № 5 (405). С. 12-13.

Періодичні фахові видання

1. Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання: наук.-метод. журнал. Київ: Незалежний центр наукових досліджень зарубіжної літератури.
2. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт». URL: <http://vsesvit-journal.com>.
3. Всесвітня література в сучасній школі: наук.-метод. журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: РА «Освіта України».
4. Всесвітня література в школах України: наук.-метод. журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: Педагогічна преса.
5. Всесвітня література та культура: наук.-метод. журнал. Київ: Антросвіт.
6. Зарубіжна література в школах України: наук.-метод. журнал. Київ: Антросвіт. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
7. Зарубіжна література в школі: наук.-метод. журнал. Харків: Основа.
8. Зарубіжна література: наук.-метод. газета. Київ: Шкільний світ. URL: <http://literatura@1veresnya.com.ua>.
9. Слово і Час: наук.-теор. журнал. Київ: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України. URL: <http://www.slovoichas.in.ua>

Художні тексти

Класика (для підлітків)

- Бредбері Рей.** Марсіанські хроніки. 451 градус за Фаренгейтом.
- Гарі Ромен.** Повітряні змії.
- Гіні Шеймас.** Збірка «Відкритий ґрунт».
- Кулідж Сьюзен.** Невгамовна Кейті в школі.
- Лі Гарпер.** Убити пересмішника.
- Монтгомері Люсі Мод.** Серія книжок про Енн Ширлі.
- Нестлінгер Крістіне.** Маргаритко, моя Квітко.

Олкот Луїза Мей. Маленькі жінки.
Пірс Філіппа. Том і опівнічний сад.
Портер Елеанор. Полліанна.
Толкін Джон Р.Р. Гобіт. Володар Перснів.
Урсула Ле Гуїн. Чарівник Земномор'я.

Сучасна література (для підлітків)

Аромштам Марина. Коли відпочивають янголи.
Бойє Кірстен. Скогландія.
Бойн Джон. Хлопчик у смугастій піжамі.
Браун Ден. Точка обману.
Бах Річард. Чайка Джонатан Лівінгстон.
Гагеруп Клаус. Золота Вежа.
Гейман Ніл. Кораліна. Океан у кінці дороги. Чому наше майбутнє залежить від читання.
Грін Саллі. Напівлихий.
Гутовська-Адамчик Малгожата. Дівчата з 13-ї вулиці.
Гордер Юстейн. У дзеркалі, у загадці. Помаранчева дівчинка.
Дорр Ентоні. Все те незримо світло.
Зузак Маркус. Крадійка книжок.
Колфер Йоун. Список бажань.
Космовська Барабара. Буба. Буба: мертвий сезон. Позолочена рибка.
Люд Ева-Марія. Викрадач ангелів.
Марк Леві. А якщо це правда?
Пулман Філіп. Північне сяйво (трилогія «Темні матерії»)
Ріггз Ренсом. Будинок дивних дітей.
Ролінг Джоан. Серія книжок про Гаррі Поттера.
Сігел Ерік Вольф. Історія одного кохання.
Таунсенд Сью. Таємний щоденник Адріана Моула.
Трайбер Юта. Синє озеро сьогодні зелене.

Фоер Джонатан. Надзвичайно гучно і неймовірно близько.

Функе Корнелія. Чорнильна трилогія. Відчайдух.

Шефер Бодо. Пес на ім'я Мані, або Абетка грошей.

Шмітт Ерік-Емануель. Оскар і Рожева Пані.

Щигельський Марцін. Ковчег часу.

Ягелло Йоанна. Кава з кардамоном. Шоколад із Чилі.

Янь Мо (Гуань Моє). Геній.

РЕКОМЕНДУЄМО ПРОЧИТАТИ

77 цікавих книжок для сучасних підлітків (топ редакції Readeat). [Електронний ресурс]. URL: <https://readeat.com/blog/top-knig-dlya-pidlitkiv>

Добірка підліткових книг. Книгарня Vivat. [Електронний ресурс]. URL: <https://vivat.com.ua/blog/naikrashchi-knyhy-dlia-pidlitkiv/#gs.k0nqg6>

Найкращі книги для підлітків за жанром

Книги для підлітків про кохання

Нікола Юн «Увесь цей світ»

Підбурююча історія про шлях до самопізнання та знаходження власного місця у світі.

Меделін – юна дівчина, яка ще ніколи не покидала власний дім. У неї важка хвороба, через яку будь-який вихід у світ може стати для неї останнім. Так і проживає вона своє життя, а її єдиними співрозмовниками є медсестра та мама. Та одного разу все життя Меделін змінюється – у неї з'являються нові сусіди і вона починає спілкуватись з Олівером. Разом з хлопцем вони вирішують втекти з дому, щоб побачити берег океану – але чим така подорож може закінчитися для Меделін?

Брайан Лі О'Меллі «Скотт Пілігрим і його чудове маленьке життя»

Комічні пригоди Скотта у пошуках кохання та самовизначення в світі відеоігор і реального життя.

Поціновувачам коміксів має сподобатись ця цікава історія про кохання підлітків. У центрі сюжету – Скотт Пілігрим, на долю якого випало непросте випробування. Юнак без тям закохується у Рамону Флаверс. Ця загадкова дівчина з фіолетовим волоссям заповонила усі думки Скотта, але щоб її добитися, хлопцю доведеться перемогти її сімох колишніх хлопців (це дійсно так!). А якщо вам здалося, що десь ви щось таке вже чули – вам не здалося. За

мотивами коміксу було знято фільм відомий під назвою «Скотт Пілігрим проти всіх».

Марк Леві «Така, як ти»

Рухлива та сповнена надії історія про відкриття себе та справжніх почуттів.

У цьому романі Марка Леві поєднується атмосфера Нью-Йорку та історія кохання. Головними героями є двоє людей – Санджай, ліфтер у будинку та Хлоя, мешканка того самого будинку. Санджай волів би віддати усе за те, щоб піднятися на поверх до Хлої і зізнатись їй у його коханні, але не все так просто... Сюжет історії часом не дуже динамічний – зважайте на це, якщо вам важливо, щоб у книзі було багато подій і читалась вона з захопленням.

Темсін Мюррей «Інструкція до запасного серця»

Відчуй магію реальної любові та відновлення після втрати в цій рухливій історії.

Бути підлітком – складно. Внутрішні переживання, непорозуміння з батьками, складні стосунки, у яких важко розібратись – здається, всі проти тебе у цьому світі. У головних героїв цього роману все ще навіть гірше. Нів пережила втрату близької людини, а Джонні в буквальному сенсі отримав шанс на друге життя. Разом вони будуть вчитися довіряти, кохати та долати всі перешкоди. Якщо ви шукаєте книги про підліткове кохання – то цей варіант для вас.

Книги фентезі для підлітків

Лі Бардуго «Шістка воронів»

Підкори темряву та зраду разом із шестеро незламними героями цієї захоплюючої фентезі.

Краще підійде для старшого віку – від 15–16 років.

Філіп Пулман «Північне сяйво»

Подорожуй крізь виміри та відкрийте таємниці магічного світу з юними героями.

Ця книга – перша з трилогії «Темні матерії». Особливістю фентезійного світу у романі є те, що у кожної людини є свій деймон – душа людини уособлена у тварині. У цьому світі це норма, і кожную людину можна побачити разом з її деймоном. Головна героїня книги, Ліра Белаква, теж має свого деймона. Вона сирота, живе у Оксфорді у свого дядька. Незабаром у місті починають зникати діти. Подейкують, що їх відправляють на Північ. Ліра теж опиниться на Півночі, де їй доведеться дізнатися правду про себе та розкрити неймовірні таємниці, пов'язані зі зникненням дітей.

Керстін Гір «Рубінова книга»

Історія про магію, пригоди та відданість, яка заворожить ваші серця з першої сторінки.

Серія книг «Timeless», першою з яких є «Рубінова книга», описує світ, у якому реальні мандрівки у часі. Ні, людство не винайшло машину часу. Натомість у деяких людей є ген мандрівника у часі. Головна героїня роману, Гвен Шеффер, теж має цей ген. Під час своїх сповнених пригод подорожей у часі вона дізнається про існування таємного товариства. Попереду чекає захоплюючий сюжет, нові відкриття та перше кохання.

Сара Маас «Двір шипів і троянд»

Підкори королівство фентезі та любові разом з відважною героїнею Сари Маас.

Світ людей століттями не перетинався з магічним світом фейрі, доки цей стан не порушила юна дівчина – Фейра. Вміла полювальниця, Фейра вбила вовка, який, насправді, був представником чарівного світу. Баланс порушено, і тепер Фейра змушена покинути рідний світ і перейти до іншого, магічного. Чим

закінчиться цей перехід? Чи зможе Фейра справитись з усіма випробуваннями, які ляжуть на її шлях?

Ніл Гейман «Книга кладовища»

Занурся у світ пригод та магії з неперевершеним генієм Ніла Геймана.

Ніл Гейман створив трохи моторошну, але і дотепну історію про хлопчика, який виріс на кладовищі. Під егідою привидів та вампіра, хлопчику доведеться дорослішати і пізнавати світ навколо себе – і це все у цьому незвичному оточенні.

Пригодницькі книги для підлітків

Еллі Ірвінг «Ефект Матильди»

Чарівна історія про мрії, дружбу та відкриття в суспільстві, що змушує задуматися.

Головна героїня твору – Матильда, юна винахідниця. Так, їй усього 12 років, але геніальності її винаходів можуть позаздрити навіть досвідчені винахідники.

Одного разу Матильда вирішує взяти участь у шкільному конкурсі винаходів і ... програє через те, що журі сумніваються у авторстві винаходу через юний вік Матильди.

Бабуся Матильди вирішує допомогти онучці відновити справедливість, і разом вони відправляються у сповнену неймовірних пригод подорож до Швеції.

Сара Пенніпакер «Тут у реальному світі»

Весела історія про пошук свого місця у світі та дорослішання з кожним кроком.

Пригодницький роман розповідає історію Вейра – хлопчика, якому дуже подобається уявляти собі різні історії та фантазувати. На думку батьків Вейра, дитина повинна спілкуватися з іншими дітьми, – і тому його відправляють до літнього табору.

Як і відчував Вейр, життя у літньому таборі та спілкування з іншими дітьми йому зовсім не до вподоби, і тому він звідки тікає у закинуту церкву. Там він зустрічає таємничу дівчину Джолін, яка цю забуту церкву перетворює на справжнісінький замок. Несподівано землю, на якій стоїть церква, хочуть продати, і друзям доведеться зробити усе можливе, щоб цього не допустити.

Френсіс Бернетт «Таємний сад»

Класична казка про віру в дива та магію природи, яка ніколи не старіє.

Історія англійської письменниці Френсіс Бернетт про перевтілення дівчинки з жахливим характером заволоділа серцями тисяч читачів і вже стала класикою книг про пригоди для підлітків. У центрі сюжету – дівчинка Мері, яка через відсутність турботи та батьківської любові стала злою та вередливою.

Втративши батьків, Мері доводиться переїхати до дядька, який живе у старовинному маєтку в Англії. Там вона зустрічає свого кузена – такого ж злого на весь світ юнака. Разом вони починають досліджувати маєток і відкривати його таємниці, а одного разу вони знаходять ключ до дверей, що ведуть до таємного саду...

Фантастика для підлітків

Розмарі Лукш «Warcross. Нехай почнеться гра!»

Підключайся до світу віртуальної реальності та пригод інтернет-геймерів разом із головною героїнею.

Warcross – це гра, яка заповонила весь світ. Головна героїня книги, Еміка Чен, ледве зводить кінці з кінцями, працюючи мисливицею за головами. Відчай та необхідність якось жити змушують її піти на шалений вчинок – вона ламає код гри Warcross з метою отримання доступу до коштів, які виділені в якості приза за перемогу. Та її план не спрацьовує. Більше того – на неї чекає феєричний провал. І це тільки початок цієї історії...

Детективи для підлітків

Джонатант Страуд «Агенція «Локвуд і Ко». Сходи, що кричать»

Спробуйте розв'язати таємниці разом з агентами агенції Локвуд.

Якщо ви шукаєте детективи для підлітків – то ця історія для вас. У Лондоні проблема: по всьому місту з'являються привиди і наносять шкоду жителям міста.

Боротися з ними можуть лише люди, у яких є особливі здібності, які дозволяють їм бачити примар. Головні герої, Люсі Карлайл та Ентоні Локвуд, об'єднуються, щоб успішно виконати завдання, але це призводить до жахаючих відкриттів і подальших розслідувань.

Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»

Захоплююча історія про таємниці, що приховуються в старих книгах, та небезпеки кохання.

Ще один роман, який не обмежується детективним жанром, а уміло переносить читача у незвідані, фентезійні світи. Сюжет: власник книгарні показує своєму сину Даніелю «Цвинтар забутих книжок», з якого хлопчик повинен вибрати одну книгу та оберігати її.

Через багато років, Даніель розуміє, що його власне життя повторює історію, прочитану у книзі Каракса, і тепер він мусить розв'язати низку таємниць та зустріти на своєму шляху багато цікавих пригод.

Ганс Юрген Пресс «По гарячих слідах»

Подорожуй крізь час та простір, розкриваючи таємниці минулого разом із головними героями.

Сучасні книги для підлітків дають можливість не просто прочитати історію, а стати її учасником. Ця книжка не тільки розповість детективну історію, а дозволить спробувати себе у ролі детектива.

Різні загадкові історії – таємниці піратів, пригоди родини Лісника, допомога науковцю, що відправився у Африку – усе це окремі квести, які

повинні розгадати читачі. А якщо важко знайти відповідь – у кінці книги є готові рішення. Підходить для підлітків від 9 до 12 років, але може зацікавити і доросліших за віком читачів.

Бйорн Сортланн «Таємниця Луксора»

Збережи артефакти минулого, розгадуючи головоломки та таємниці стародавнього міста.

Бйорн Сортланн – автор серії книг «Таємничі арт-детективи». Це детективи для підлітків, що дозволяють юному читачу розкрити таємниці відомих міст планети: Венеції, Лондона, Нью-Йорка. Зверніть увагу на книгу про таємницю Луксору. За сюжетом, сім'я Девіда подорожує Єгиптом, де вони побачать величезні піраміди, побувають у Каїрі, а також отримають змогу дізнатися таємниці древніх скарбів. Детективне розслідування у найцікавіших історичних місцях світу – що може бути краще?